

УД К 159.923.2

Г 12

Любов ГАВРИЩАК

НОВІТНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ РОЗВІНЧУВАННЯ СУЧАСНОЇ ПОДВІЙНОЇ СУСПІЛЬНОЇ МОРАЛІ

У статті розглядаються сутність подвійної моралі у сучасному суспільстві, суспільні міфи та ставлення молоді до цих явищ на основі сформованих цінностей. Автор аналізує новітні інформаційні технології як засіб розв'язування суспільних міфів і зміну базових цінностей сучасної молоді.

Ключові слова: *суспільний міф, подвійна мораль, соціальна мімікрія, інформаційний простір, новітні інформаційні технології, смартмоб, блог.*

Постановка проблеми. Мораль є одним з небагатьох феноменів людського буття, котрі протягом історії відігравали роль найголовніших регуляторів суспільного розвитку. Її виникнення зумовлене самою природою людини, її потребою в координаційній силі, котра брала би на себе управління, розмежовуючи вічну дилему між добром та злом, справедливістю та несправедливістю.

Проблема становлення моральності суспільства була і залишається об'єктом вивчення багатьох учених (С.Б. Кримський [8], І.Г. Тараненко [12], О.М. Балакірева [1], Є. Ковтуненко [7], І. Загарницька [4]).

Моральність суспільства залежить від багатьох чинників. Насамперед – від справедливого ставлення держави і суспільства до пересічних громадян, їхніх проблем і потреб, допомоги в тих непростих життєвих ситуаціях, у які люди іноді потрапляють (І.Г. Тараненко [12]). Для прикладу можна порівняти дії держав, у яких вважають за свій найперший обов'язок допомогти своїм

громадянам у небезпеці, навіть якщо у подібну біду потрапила лише одна людина і навпаки (різні варіанти порятунку своїх громадян з полону сомалійських піратів урядами Франції та України). Живучи в Україні, можемо констатувати, що у нашій країні в ситуації умов взаємовиключних вимог, невизначеності й нестабільності середовища, неясності завдань суспільного розвитку дуже непросто проводити політику справедливого ставлення держави і суспільства до своїх громадян.

За таких умов неминучі суспільні міфи. Як соціальне явище вони виконують позитивну чи негативну функції. З одного боку, вони є могутнім захисним механізмом, що перешкоджає повному розпаду як людської особистості, так і соціуму, тобто допомагають людям адаптуватися до наявних умов життя і виживати в них, а з іншого – спотворюють картину подій, що відбуваються у суспільстві і природі, становлять реальну небезпеку (А. Бова [3]). Інакше кажучи, суспільні міфи можуть як підвищувати енергетику, силу духу, підсилювати стійкість людей щодо зовнішніх примусових впливів, так і знижувати енергетику людей, дезорганізовувати і деморалізувати їх, зменшуючи потенціал їхньої саморегуляції. При цьому проблемі цінностей належить провідне місце у процесі пізнання соціальної реальності.

Практична реалізація цінностей в житті відбувається з перетворенням їх на норми, отже, йдеться не про цінності, а про нормативно-ціннісну систему, яка має свою ієрархію. Вони мають справжній сенс лише тоді, коли включені до такої системи (І. Загарницька [4]).

При переході від індустріального до інформаційного суспільства, свідками чого ми є зараз, відбувається трансформація всіх сфер життєдіяльності людини під впливом інформаційних новітніх технологій. Глобальна комп'ютерна мережа Інтернет має особливу роль у процесі становлення інформаційного суспільства. Інтернет змінює як життя людини, так і її саму. У світі поступово зникають просторові та часові розмежування, “стираються” кордони між державами, об'єднуються в єдину мережу найвіддаленіші куточки. Саме за допомогою Інтернету серед молоді пропагуються певні цінності, світоглядні стереотипи та моделі поведінки. Новітні інформаційні технології впливають на систему

цінностей сучасної молоді. Тому потрібна особлива увага до інформації з Інтернету.

Дослідження “всесвітнього павутиння” і віртуальної комунікації (С.Г. Кара-Мурза [6]), вивчення ролі інформаційно-комунікаційних технологій в умовах становлення інформаційного суспільства (В.М. Петрик [11]) дали можливість сформувати визначення Інтернету як соціального феномену (В.Б. Толубко [13]), здійснити типологію функцій мережі (А. Лобанова [9]) та обґрунтувати її значення в житті молоді (О.Г. Злобіна [5]).

У контексті розвитку інформаційно-комунікаційних технологій особливу увагу приділяємо формуванню ціннісних орієнтацій молоді та ціннісній свідомості, яким належить одне з найважливіших місць у житті людини, особливо в час її становлення та розвитку. Вплив “всесвітнього павутиння” на формування названих психологічних феноменів яскраво простежуються у працях Г.В. Ложкіна [10], С.Б. Кримського [8], В.В. Острохова [11].

Зважаючи на сучасні умови, в яких відбувається становлення молодого покоління, це питання потребує детального вивчення. Розробка цих питань пов’язана із дослідженням кафедри практичної психології Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Подвійна мораль або соціальна мімікрія (англ. *titimicry* – наслідування, імітація) у найширшому трактуванні постає безпринципним пристосуванням до соціального довкілля, до реально існуючих умов життя заради досягнення певної вигоди.

Механізм такого безпринципного пристосування можна пояснити так: на формування соціально-політичних настанов молоді впливає різниця між нормами, які декларуються владою, та нормами, що негласно, але реально діють у суспільстві і є результатом інтеріоризації у процесі первинної соціалізації. Розбіжність, яка виникає при цьому, викликає у сфері свідомості особистості когнітивний дисонанс. Л. Фестингер доводить якщо дисонанс існує між елементом, який належить до знання про довкілля, та елементом поведінки, то він може бути усунений зміною поведінкового компонента людини у такий спосіб, щоб він став консонантним з елементом середовища [14].

Суперечливі суспільні норми узгоджуються також завдяки підсиленню чи послабленню одного з когнітивних компонентів. Для поладження суперечливих настанов індивід звертається до порад більш високого порядку. Такими є настанови, утворені нормами суспільної моралі, ціннісні орієнтації. Але узгодження нових політичних норм з моральними настановами ускладнюється, бо довіра до державних інституцій, які декларують нові норми, низька. Виникає колізія, коли норми впроваджує інституція з низьким рівнем довіри, а норми, що декларуються (стосовно демократії, справедливості, наприклад), оцінюються позитивно. Людина не може їх відкинути, але й не може ними керуватися, бо в суспільстві діють інші, негласні норми. Це формує подвійну мораль і спричиняє політичну апатію [2], зневіру у своїх громадянських можливостях та повноваженнях [15].

А. Лобанова також вивчала проблему подвійної моралі. Вона стверджує, що "... мімікрюючи, людина вдається до суб'єктивно-оцінного способу ставлення до дійсності. При цьому вона, приховуючи свої справжні наміри та ціннісні орієнтації, навмисне вербалізує у соціальній комунікації і реалізує у соціумі вигадані маскувальні словесні коди та соціальні дії з метою завоювання довіри до себе" [9, 23].

І. Білоконь, досліджуючи проблему особливостей соціально-політичних настановлень молоді в умовах нинішньої трансформації українського суспільства, вивчав такі феномени політична апатія, соціальна фрустрація, макіавеллізм у взаємозв'язку з особливостями процесу формування соціальних настановлень, що характеризують перебіг змін у суспільній свідомості молоді. Нагадаємо, що у психології макіавеллізм (Р. Крісті, Ф. Гейз) трактується як поєднання трьох ключових психологічних чинників: поведінки (використання маніпулятивних технік у процесі міжособистісної взаємодії для досягнення власної вигоди), ставлення (ціннчне ставлення до інших як до слабших і залежних) та ігнорування соціальної моралі. І. Білоконь вважає, що "...криза суспільної моралі сприяє розвитку макіавеллізму індивіда. Пристосування до суперечливих норм та прийняття аморальних правил життя відбивається на моральних принципах особистості. Отже, макіавеллізм характеризує ту якість психіки, яка дозволяє індивідові поєднувати суперечливі цінності та переконання" [2, 27].

Л. Фестінгер, досліджуючи теорію дисонансу, дійшов висновку, що “динамічні соціальні зміни активізують на особистісному рівні дію чинників, які суб’єктивно розширюють (адекватне розуміння подій, віра, надія, активне використання нових адаптаційних технологій) чи звужують (дезорієнтація в перетвореннях, згортання поведінкової активності) адаптаційне поле. Ті, хто зумів пристосуватися, краще відчувають виникнення нових правил, вимог і можливостей” [14, 98]. Але світ нових правил у сучасній картині українського суспільства уявляється більшістю людей скоріше як “неправильний” світ. Його типові постаті утворюють дві великі групи: успішних та аутсайдерів. До першої зараховують тих, хто встановлює особливі правила, добре грає за новими правилами або взагалі нехтує ними, до другої – тих, хто не зміг пристосуватися до нових правил.

Проте найпоширеніші приклади мімікрійної поведінки на розвиток ціннісних орієнтацій сучасної молоді не отримали широкого висвітлення та детального вивчення. Ось чому ми обрали тему про сутність подвійної суспільної моралі та шляхи її переборення.

Метою цієї статті є виявлення найпоширеніших серед української молоді суспільних міфів та можливого профілактичного впливу сучасних новітніх інформаційних технологій на мімікрійну поведінку молодого покоління.

Подвійна мораль (або соціальна мімікрія) як результат впливу відповідних міфів у суспільстві стає однією із важливих проблем сьогодення. Подвійна мораль, тобто суб’єктивно-оцінний спосіб ставлення до дійсності, стає адаптивним способом життєдіяльності багатьох людей.

Молодь належить до тієї категорії індивідів, якій властиво орієнтуватися на “успішність”, “професійну самореалізацію”. Цьому сприяє велика гнучкість психіки молодого людини, її здатність швидко та відносно безболісно освоювати сучасні способи життєдіяльності, формувати нові норми поведінки. Водночас молода людина набагато гостріше сприймає різні прояви суспільної несправедливості, професійні невдачі, негативні зміни в особистому житті. Відсутність належного досвіду та інформаційно-психологічної компетентності не дає змоги адекватно реагувати на негативні інформаційні імпульси, протистояти деструктивним впливам

інформаційного середовища, відчувати різницю між реальністю і віртуальним світом. Молодь більшою мірою, ніж дорослі, піддається маніпулятивним впливам з боку зацікавлених суб'єктів політичного життя, засвоює асоціальні цінності й форми поведінки, продукує нові міфологеми [4].

Ми провели опитування студентської молоді соціально-гуманітарного факультету Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка щодо їхнього бачення суспільної ситуації та міфів, які свідчать про подвійні стандарти життя. Більшість опитаних стверджували, що не бачать перспективи майбутнього працевлаштування за своїм фахом, хоча вступили до ВНЗ і хочуть здобути відповідну освіту; не вірять у зміни в політичному житті країни і поліпшення умов життя, але при цьому сподіваються на зрушення; не підтримують думки про справедливість державних органів, які відповідають за порядок і збереження законності у країні, але водночас, у разі потреби, будуть звертатися саме до них. Як результат – приклади подвійної моралі. Оскільки досить важко жити людям, особливо молоді, в ситуації постійної ресоціалізації, необхідним є завдання пошуку адекватних засобів профілактики та корекції цього явища.

Звернемося до Інтернету та новітніх Інтернет-технологій, оскільки більша частина аудиторії Інтернету – це молодь і саме для молодіжного середовища важливіша роль спілкування за межами сім'ї, посилення впливу мережі Інтернет на формування системи знань, моральних норм та умов їхнього дотримання. Значно зростають і розширюються кола спілкування та здійснюються комунікації у віртуальному просторі “всесвітнього павутиння”.

Вельми поширеною в суспільстві є думка, що Інтернет – це зло. Багато інформації негативно впливає на фізичне та психічне здоров'я людей. Не будемо заперечувати, що такий вплив спостерігається. Але не можна не констатувати, що соціальна структура сучасного інформаційного суспільства зазнає суттєвих змін, підвищується рівень здійснення соціальної мобільності саме за рахунок збільшення можливостей отримання новітніх, сучасних знань, які раніше були локалізовані у просторі і часі, та доступу до них. Отже, сучасна молода людина витрачає менше часу на кар'єрне зростання. І все це – завдяки Інтернету. Хоча у нашому суспільстві переважає думка щодо негативного впливу

Інтернет-технологій, слід завжди пам'ятати, що будь-яке явище має як негативні, так і позитивні аспекти і потрібно їх враховувати.

Основною характеристикою інформаційного суспільства є те, що більшість населення задіяна у продукуванні знань. Освітній рівень людини відіграє значну роль, оскільки інформаційне суспільство висуває високі вимоги як до освітнього рівня кожної окремо взятої особистості, так і до інституту освіти загалом.

У наш час існує також міф, що в Україні майже немає активної молоді, яка турбувалася б про політичне, економічне та соціальне майбутнє своєї країни. Нікого не турбують зміни, перевороти та реформи – “моя хата скраю – нічого не знаю”... Вибираючи між мовчанням та активними діями, люди надають перевагу абсолютно пасивній поведінці. Молодь впала в “сплячку” та сподівається, що коли прокинеться, у країні буде стабільність, лад та добробут. Ми хочемо розвінчати певною мірою цей міф та довести, що ситуація може змінитися і вже змінюється саме завдяки сучасним новітнім технологіям і створенню нових молодіжних проєктів. Наприклад, у Києві перед виборами 2012 року був створений абсолютно новий і незалежний проєкт молодіжної спільноти – *Campus 3.0*, головна мета якого – пробудження країни. Великим досягненням стало те, що молоді люди зацікавилися цією темою та за допомогою проєкту поступово всі міста України долучалися до активної діяльності організації.

Крім того, досить ефективними та вагомими стали онлайн-дебати молоді та представників влади. Вони привернули увагу юних, представили політиків у зовсім новому світлі та дали зрозуміти, що у молоді є багато претензій, незадоволень та сумнівних запитань, які змушували нервувати представників різних партій. На дебатному “ринзі” встигли побувати представники майже всіх впливових і значущих українських партій та кандидати по мажоритарних округах м. Києва та області. Жоден політик “не вийшов сухим із води”. Нехай це явище характерне для столиці і великих міст, але початок уже закладено і з часом більшість молодих людей залучиться до цього процесу.

Ще одним міфом є теза, що молоді люди не цікавляться національною ідеєю. У межах підтримки всього українського, обміну думками та ідеями, комунікації освічених людей, розширен-

ня кола спілкування та пошуку нових друзів цікавим проектом, на нашу думку, стало створення нового україномовного ресурсу – Українська Он-лайн Спільнота. Сайт цікавий тим, що об'єднує творчих людей і дає можливість їх творінням побачити світ, також обговорюються будь-які потрібні і цікаві людям теми.

Ми відвідували цей сайт і можемо стверджувати, що на ньому ви не побачите купи флудерів, спамерів, фоток типу “деньчик Васи”, “як ми бухали на дачі” та коментарів на зразок “ги-ги-ги прикол”. Тут немає агітації і пропаганди, немає расизму і шовінізму, брудної політики та інквізиції. Головна ідея проекту – пишемо, творимо, живемо. Цільовою аудиторією цього сайту є активні, креативні та небайдужі люди із бажанням творити, які прагнуть висловитися і бути почутими. Наявність таких проектів розвінчує міф про те, що у цій країні талановита, цікава і небайдужа молодь непотрібна та, відповідно, немає де проявитися.

Ідея справедливого суспільства завжди була і залишається провідною серед державних цінностей. З офіційних українських джерел ми постійно чуємо, що живемо саме в такому суспільстві, хоча при цьому весь час зустрічаємося з протилежними фактами. Наприклад, на початку січня 2013 року у ЗМІ з'явилася інформація, що Україна є третьою серед держав, де не рекомендують народжуватися. Ми вирішили з'ясувати, як можна повернути людям віру у справедливість з допомогою новітніх інформаційних технологій.

Досить поширеною практикою сьогодні є проведення в Інтернеті різних видів акцій під загальною назвою **I-mob** (форуми, icq, e-mail, чати тощо). Прототипом цього явища був масовий рух на підтримку учасниці відбіркового конкурсу “Міс Всесвіту” Олени Пісклової у березні – квітні 2004 року. Після цього виникло багато нових назв і явищ: смартмоб, флешмоб, політмоб (соціомоб).

Смартмоб (англ. *smart mob* – розумний натовп) – форма соціальної організації, яка самоконструюється завдяки засобам ефективного використання високих технологій. Це визначення було запропоноване Говардом Рейнгольдом (“*Smart Mobs: The Next Social Revolution*”, який вважав, що “розумні натовпи” – це результат поширення і розвитку комунікаційних технологій. Смартмоби організуються за допомогою Інтернету і безпроводникових

засобів – мобільних телефонів и PDA. Смартмоби можуть проводитися одночасно в декількох місцях для залучення уваги преси та суспільства. Як приклад, протести у Франції впродовж останніх років, які охопили багато великих міст.

Специфічною формою смартмоба є флешмоб. Фактично термін “флешмоб” замінив термін “смартмоб” у ЗМІ. **Флешмоб** з англ. *flash mob* – *flash* – спалах, мить; *mob* – натовп; перекладається як “миттєвий натовп”) — це наперед спланована масова акція, в якій велика група людей появляється у суспільному місці, виконує наперед оговорені дії (*сценарій*) а потім розходитьсся. Учасники флешмоба не отримують і не платять ніяких грошей за участь в акції. Це абсолютно добровільне заняття. Збір учасників флешмоба здійснюється засобами зв’язку (загалом це Інтернет).

Якщо проаналізувати психологічні основи мотивації учасників флешмобів, то вони є різними: розвага, бажання відчутти себе вільними від суспільних стереотипів поведінки, вплинути на оточуючих, самоствердитися (“Чи зможу я це зробити?”), спроба пережити гострі відчуття, відчуття причетності до спільної справи, отримати ефект як від групової психотерапії, емоційна розрядка, пошук нових друзів. Загалом мета досягається коштом “ефекту натовпу”.

Як приклад, можемо згадати трагічну подію у м. Миколаїв, коли у березні 2012 року троє молодих людей згвалтували 18-річну Оксану Макар. Після спроби задушити, вони закутали її в ковдру й підпалили. Дівчина померла у лікарні. Серед трьох злочинців один був прийомним сином голови Єланецької райдержадміністрації Миколаївщини, інший – син колишнього працівника прокуратури. Слідчі залишили під вартою лише третього злочинця, батьки якого не мали жодних посад, а перших двох відпустили під підписку про невіїзд. Саме завдяки швидкому поширенню інформації в Інтернеті і флешмобу мешканці міста пікетували прокуратуру й міліцію і лише після цього молодих людей затримали. Це свідчить про те, що з допомогою Інтернету можна домагатися справедливості, хоча відповідні державні органи цього не хочуть. Отже, міф про відсутність справедливості у нашій країні може розвінчуватися засобами новітніх технологій.

В Україні рух флешмоба почався стрімко і пройшов по найбільших містах. Є такі в Києві, Чернівцях, Донецьку, Дніпропетровську, Харкові, Рівному, Львові. Разом з “офіційними” рухами набрали популярності відповідні групи в Контакті, які регулярно появляються і пропадають. Якщо аналізувати причини періодичного спаду цього руху, то можна назвати такі, як брак гарних сценаріїв та ідей для мобів і самих організаторів. Водночас напрошується думка про необхідність підготовки відповідних фахівців з метою проведення ефективних для ціннісного розвитку молоді заходів.

Формування політичних поглядів та переконань серед молоді можливе і за допомогою політ-мобів (соціо-мобів). Це – проведення акцій із соціальним або політичним відтінком. Вони є простим, оперативним і безпечним засобом вираження суспільної думки або привертання уваги до певних проблем, ніж мітинги чи демонстрації. Прикладом політ-мобу можуть бути акції протесту в Білорусії, коли люди демонстративно зав’язали очі та відвернулися від встановленого на площі екрана, по якому транслювався виступ прокурора Білорусії.

Щороку мобери проводять флешмоб фестивалі. Наприклад, у серпні 2009 – у Харкові, 2010 – у Мінську, 2011 – в Одесі відбулися всесвітні фестивалі флешмоба (мобфести).

Ще одним варіантом флешмобу є флешмоб-туризм. В Україні він виник у 2006 році. Мобери можуть приїздити в будь-яке місто та брати участь у заходах (струсах). Як приклад можемо назвати сайт “Подорожник”, коли можна домовитися з незнайомими людьми стосовно доїзду на автомобілі за півціни або даром. Уперше це явище було зафіксоване у США і зараз там зроблені спеціальні полоси доріг для машин з 2 – 3 пасажирями. В Україні, переважно у великих містах, цей сайт є популярним.

Ще одним відносно новим інформаційно-технологічним засобом є блоги. **Блог** (англ. blog, від web log, “мережевий журнал чи щоденник подій”) – це веб-сайт, головний зміст якого – інформація, яка регулярно додається. Це авторський твір, де автор (блогер) висловлює власне ставлення і суб’єктивні думки з приводу певної події. Сукупність усіх блогів в Інтернеті створює блогосферу. Популярність блогосфери зумовлена насамперед можливістю

використання таких недоступних раніше інструментів як RSS, trackback тощо.

Для блогів характерні короткі записи тимчасової значущості. Записи демонструються у зворотньо-хронологічному порядку. Тобто, спочатку ви отримуєте найновіші повідомлення. Крім того він діалогічний за своєю природою і передбачає зворотний зв'язок між аудиторією та автором.

Переважна більшість блогів (99%) – це веб-сайти, в яких основна значуща частина – текст. Проте блог може існувати у вигляді зображень, звуків або відео без жодного писаного слова, а е-пошта чи RSS (технологія отримання поновлень на своїх улюблених веб сторінках) дозволять обійтися без сайту. Теоретично у жанрі блога можна творити навіть в онлайн: розмішувати повідомлення на дошках оголошень, залишаючи місце для коментарів, або вести стилізовану рубрику в журналі.

Протягом останніх років блоги отримали шалену популярність. Це сталося завдяки веб-сервісам, що дозволяють будь-кому без технічних навичок вести власний блог. Мільйони людей почали писати блоги: приблизно щосекунди відкривається новий блог, а їхня кількість подвоюється щопівроку.

У ракурсі нашої теми цікавими є тематичні блоги. Саме вони не залишають шансу на існування багатьом непорядним, несправедливим явищам і подіям. Блогери знаходять в Інтернеті інформацію чи відеозаписи стосовно негативних явищ, викладають у своїх блогах, пишуть відгуки і, отже, піднімають питання на суспільному рівні. За допомогою блогосфери також можна і треба боротися з несправедливістю на всіх рівнях і таким чином розвінчувати міф про розповсюджену несправедливість нашого суспільства.

Варто згадати і про телебачення як про потужний засіб формування суспільної думки та розвінчування багатьох суспільних міфів. Багато цікавих у плані нашого дослідження передач появилось останнім часом. Наприклад, на каналі НТН щотижня виходить передача “Агенти впливу”. У ній автори передачі ведуть власне розслідування і знаходять сюжети стосовно несправедливих рішень суду, прокуратури, міліції. Дуже часто саме після виходу передачі на екран відповідні органи змінюють своє ставлення і

переглядають справи і рішення. Ще одним подібним прикладом є передача “Пусть говорят” з Андрієм Малаховим.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Соціальна мімікрія сучасної української молоді може бути нейтралізована ефективним використанням новітніх інформаційних Інтернет-технологій, їх подальшого вдосконалення.

Окреслені положення дають змогу визначити перспективу нашого дослідження, а саме: подальше вивчення позитивного та негативного впливу новітніх інформаційних технологій на розвиток ціннісної свідомості молоді.

Література

1. Балакірева О.М. Трансформація ціннісних орієнтацій в Українському суспільстві / Український соціум : соціологічні дослідження та моніторинг соціальної політики / О.М. Балакірева. – К. : Україна, 2002. – № 1. – С. 21 – 33.
2. Білоконь І. Політичні події кінця 2004 року і соціально-політичні настановлення молоді / І. Білоконь // Соціальна психологія. – 2005. – № 4 (12). – С. 21 – 31.
3. Бова А. Довіра до соціальних інститутів : крос-національні зіставлення / А. Бова // Соціальна психологія. – № 2 (4). – 2004. – С. 90 – 100.
4. Загарницька І. Духовне виховання особистості в контексті реалій сучасного життя / І. Загарницька // Вища освіта України. – 2006. – № 1. – С. 152 – 159.
5. Злобіна О.Г. Особистість як суб’єкт соціальних змін. Автореф. дис. ... наук. ступеня док. соціолог. наук / О.Г. Злобіна. – К., 2005. – 32 с.
6. Кара-Мурза С.Г. Маніпуляція свідомістю : навчальний посібник / С.Г. Кара-Мурза. – К. : Оріон, 2004. – 500 с.
7. Ковтуненко Є. Про категоріальний статус поняття соціальна трансформація в загальносоціологічній теорії / Є. Ковтуненко // Соціальні виміри суспільства. – К., 2002. – Вип. 5. – С. 35 – 43.
8. Крымский С.Б. Контуры духовности : новые контексты идентификации / С.Б. Крымский // Вопросы психологии. – 2002. – № 2. – С. 15 – 23.
9. Лобанова А. Каббала – заговор против Бога / А. Лобанова [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://elbooka.info/audiokniga/drugaja/18383-a-lobanova-kabbala-zagovor-protiv-boga-audiokniga.html>.
10. Ложкин Г.В. Информационно-психологическая безопасность личности / Г.В. Ложкин // Персонал. – 2002. – № 3. – С. 78 – 81.

11. Петрик В.М. Соціально-правові основи інформаційної безпеки : навчальний посібник / В.М. Петрик, А.М. Кузьменко, В.В. Остроухов / за ред. В.В. Остроухова. – К. : Росава, 2007. – 496 с.

12. Тараненко І.Г. Демократичні цінності у становленні громадянина / І.Г. Тараненко // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 2. – С. 151 – 154.

13. Толубко В.Б. Інформаційна боротьба (концептуальні, теоретичні, технологічні аспекти) : монографія / В.Б. Толубко. – К. : НАОУ, 2003. – 315 с.

14. Фестингер Л. Введение в теорию диссонанса / Л. Фестингер // Современная зарубежная социальная психология / под. ред. Г.М. Андреевой, Н.Н. Богомоловой. – М., 1984. – С. 97 – 110.

15. Хазратова Н.В. Проблема неусвідомленого у ставленні особистості до держави / Н.В. Хазратова // Психологія масової політичної свідомості та поведінки / відп. ред. В.О. Васютинський. – К. : Вид-во “ДОК-К”, 1997. – С. 67 – 81.

Гавришчак Любовь. Новейшие информационные технологии как способ развенчивания двойкой современной общественной морали. В статье рассматриваются сущность двойственной морали в современном обществе, общественных мифов и отношения молодежи к этим явлениям на основе сформированных ценностей. Автор анализирует новейшие информационные технологии как способ развенчивания общественных мифов и смену базовых ценностей современной молодежи.

Ключевые слова: общественный миф, двойственная мораль, социальная мимикрия, информационный простор, новейшие информационные технологии, смартмоб, блог.

Havryshchak Lybov. New informational technologies as means of dispelling modern public morality. The article is devoted to dual nature of modern society morality, social myths and attitudes of young people to these phenomena based on prevailing values. The latest informational technology as means of dispelling social myths and change of modern youth's basic values have also been analysed.

Keywords: social myth double morality, social mimicry, information space, new information technologies, smart mob, blog.